

Pannon Egyetem
Gazdálkodás- és Szervezéstudományok Doktori Iskola

Minősegbiztosítási rendszere

2019

A doktori képzés és fokozatszerzés minőségbiztosításának elveit és módszereit a Pannon Egyetem Doktori Szabályzat (PE DSZ 2017. március 01.) és a Gazdálkodás- és Szervezéstudományok Doktori Iskola (továbbiakban: DI) működési szabályzata rögzíti. Az alábbiak részben ezekkel átfedő, részben ezeken túlmutató követelményeket ismertetünk.

A Doktori Iskola Tanácsa (a továbbiakban DIT) a doktori képzés és fokozatszerzés minőségbiztosítási elveinek és módszerének meghatározásakor figyelembe veszi következőket:

- Az oktatási/képzési színvonal növelése, magas szinten tartása.
- Magas színvonalú, eredményes kutatások végzése.
- A működés hatékonyságának növelése.
- Hallgatók, oktatók-kutatók, egyetemi dolgozók, társadalmi szereplők (végzetteket foglalkoztatók, egyetemmel kapcsolatban lévők stb.) megelégedettségének fokozása, az igények kielégítésére való maximális törekvés.

Emellett a DI az egyetem minőségbiztosítási rendszerének kialakításakor és működtetésekor figyelembe veendő előírásokat is szem előtt tartja, azaz:

- a mindenkor érvényes Felsőoktatási Törvény előírásait (elsősorban a 2011. évi CCIV. törvény a nemzeti felsőoktatásról, a doktori iskola létesítésének eljárási rendjéről és a doktori fokozat megszerzésének feltételeiről szóló 387/2012. (XII.19.) Korm. rendeletben).
- a Magyar Akkreditációs Bizottság állásfoglalásait (elsősorban a doktori iskolák létesítésének és működésének akkreditációs követelményeiről szóló 2008/8/II/2. sz. MAB-határozatban),
- az Oktatási és Kulturális Minisztériumnak a felsőoktatás minőségbiztosítására vonatkozó útmutatásait,
- az egyetem Küldetésnyilatkozatát,
- a minőségbiztosítási rendszerre vonatkozó nemzetközi ajánlásokat, különös tekintettel a felsőoktatási minőségbiztosítás európai sztenderdjeire és irányelveire (Bergeni nyilatkozat, 2005.).

A DI jelen minőségbiztosítási szabályzata a doktori képzés és a fokozatszerzés hét kiemelt fázisának szabályozásán keresztül kívánja elérni, hogy a DI egészének minősége stabil és magas szintű legyen. E kiemelt fázisok: doktori témák meghirdetése, felvétel a doktori képzésre, doktori képzés tantárgyai, kutatómunka hallgatói előrehaladás monitoringja, PhD fokozatszerzés követelményei és PhD fokozatszerzési eljárás (lásd: 1-7. §).

Mindemellett a doktori képzéssel és fokozatszerzéssel kapcsolatos minőségbiztosítási elvek biztosítékot jelentenek a célok magas szintű megvalósítására. A DI bázisa a tudományos kutató képzésnek. Éppen ezért olyan alapelvek érvényesítésére és olyan módszerekre van szükség, amelyek kellő garanciát jelentenek arra, hogy a doktorjelöltek tudományos teljesítménye elérje a tudományáguk vezető nemzetközi műhelyeiben fokozatot szerzők színvonalát. A minőségbiztosítás alapelveit a 8. § tartalmazza.

A DI az intézményi önértékelés keretében és ahhoz igazodva rendszeresen elvégzi saját önértékelését. A DI a saját önértékelésének elkészítéséhez kiemelten felhasználja a doktoranduszok, a doktorjelöltek és a közelmúltban fokozatot szerzettek és a doktori fokozatot szerzők munkáltatóinak véleményét is. Az önértékelés célja, a mindenkori erősségek, gyengeségek feltárása, illetve az előző vizsgálatokhoz képesti változások

meghatározása. Vagyis a korábbi minőségfejlesztési terv értékelése és az új adatszerű és tartalmi megalapozása. Az önértékelésre azért van szükség, hogy többet tudjunk meg önmagunkról (vezetés, munkatársak, eredmények), folyamatainkról, a hallgatókról, a partnerekről, a társadalomról. A jelenlegi és korábbi eredmények összehasonlításával az innováció, a munkatársi elégedettség fokozható.

1.§ Doktori témák meghirdetése

(1) A doktori iskola tanácsa (DIT) minden témát értékel, és csak azok meghirdetéséhez járul hozzá, amelynél biztosított a kutatás szellemi és infrastrukturális háttere, és reálisnak ítéli, hogy 3-4 éven belül benyújtható lesz egy színvonalas disszertáció.

(2) Külső kutatóhelyen megvalósuló témavezetés a doktori iskolával együttműködési megállapodást kötött olyan intézményekben lehetséges, ahol rendezett a hallgató foglalkoztatásra irányuló jogviszonya, és egyértelműen meghatározottak a hallgató jogai és kötelezettségei.

(3) A témakiírókkal szemben kiemelt elvárás az aktív kutatói tevékenység: a téma meghirdetését megelőző 5 év tudományos közleményeinek mutatói jelentősen haladják meg a doktori iskola fokozatszerzéshez előírt publikációs követelményeit (lásd később). A témakiírók korábbi témavezetéseiértékelésével el kell kerülni, hogy a hallgatók sorozatosan eredménytelen témavezetést nyújtó oktatók irányítása alá kerüljenek.

(4) Témavezetővé válik az a témakiíró, akinek meghirdetett témájára jelentkező hallgató felvételt nyer, és beiratkozik a doktori iskolába. Minden doktoranduszhoz egy és csak egy témavezető tartozik, aki teljes felelősséggel irányítja és segíti a témán dolgozó doktorandusz tanulmányait, kutatási munkáját, illetve a doktorjelölt fokozatszerzésre való felkészülését. Kettős témavezetés csak nemzetközi együttműködés keretében végzett képzés, vagy interdiszciplináris kutatási téma esetén lehetséges. Egy témavezetőhöz csak különlegesen indokolt esetben tartozhat 3-nál több doktorandusz hallgató.

2.§ Felvétel a doktori képzésre

(1) Doktori képzésbe csak a www.doktori.hu lapon országosan meghirdetett pályázatra történő jelentkezéssel, sikeres felvételi bizottsági meghallgatás után lehet bekerülni. A felvételin szerezhető szakmai habitus pontok részben a választott témában való jártasságot értékelik.

(2) A felvételi vizsgán való részvétel feltétele a fogadókészség írásban történő biztosítása a témavezető, valamint a fogadó egység részéről (tanszék, ill. külső intézmény).

(3) A felvétel formai követelménye a legalább jó minősítésű diploma, valamint a tudományág műveléséhez szükséges – a DIT által előírt – szakmai nyelv(ek) ismeretének igazolása

(4) A felvételi meghallgatás (június-július) célja a megfelelő felkészültség ellenőrzése és rangsorolt felvételi javaslat tétele. A felvételi a DIT által kijelölt Felvételi Bizottság előtt zajlik.

(5) A felvételi folyamat a DI és az Oktatási Hivatal által kontrollált: A felvételi eredmények értékelésekor az ösztöndíjak odaítéléséről, a felvételhez szükséges minimális pontszám megállapításáról a DIT javaslatát figyelembe véve az EDHT dönt.

3.§ Doktori képzés tantárgyai

- (1) A tárgyak képzésbe történő elfogadásáról, illetve a tematikák felújításáról a DIT dönt. A tematika legalább háromévenként felülvizsgálandó.
- (2) A doktori iskola oktatói csak azok a tudományos fokozattal rendelkező oktatók és kutatók lehetnek, akiket a DIT alkalmasnak tart, és egy adott időszakra felkér a doktori kurzusok tartására. A doktori iskola oktatói megjelennek az iskola ODT adatbázisában, és amennyiben valaki több doktori iskolában is oktat, az ODT adatlapján nyilatkozik arról, hogy melyik doktori iskolához hány százalékban tartozik.
- (3) A doktori iskola aktuális képzési tervéről, illetve tantárgyaitól és oktatóiról rendszeresen megújított, nyilvános tájékoztató található a doktori iskola honlapján.

4.§ Kutatómunka

- (1) Meg kell határozni a doktori képzés során végzett kutatómunkával kapcsolatos elvárásokat, az önállóság elvárható szintjét. A doktorandusz évente legalább egy szakmai előadást tartson kutatási eredményeiről, lehetőleg idegen nyelvű fórumon. A doktori iskola biztosítsa, hogy a hallgató a képzés során eljusson olyan külföldi egyetemre/intézetbe, ahol témájához kapcsolódó kutatások folynak.

5.§ Hallgatói előrehaladás monitoringja

- (1) A hallgatók tanulmányi teljesítményét és előrehaladását tanévenként a DIT értékeli az írásban beadott munkabeszámoló és a szakmai szemináriumok alapján. A szemeszterenként benyújtandó munkabeszámoló a doktori iskola honlapjáról letölthető nyomtatvány szerint tartalmazza a tanulmányi és kutatási eredmények összesített mutatóit (beleértve a doktori témakörében készült publikációkat, konferencia és szemináriumi előadásokat).
- (2) A DIT az országosan alkalmazott egységes monitoring eljárással nyomon követi a fokozatot szerzett hallgatók életútját. Ennek eredményét a doktori iskola időszakos önértékeléseiben a www.doktori.hu adatbázisában hozza nyilvánosságra. Az önértékelés tartalmazza a képzésre vonatkozó egyéb statisztikai adatokat is (hallgatói létszámadatok, átlagos fokozatszerzési idő, fokozatszerzési arány, stb).

6.§ PhD fokozat követelményei

- (1) A doktori fokozat általános követelményeit a PE DSZ részletesen szabályozza.
- (2) A fokozat megszerzésének követelményeit a PE DSZ V. fejezete tartalmazza.
- (3) A szigorlatok/komplex vizsga színvonalának folyamatos felügyelete mellett, a DIT a szigorlati/komplex vizsga tárgyakat háromévente felülvizsgálja. A Szigorlati/Komplex vizsga Bizottságokat a DIT jelöli ki.
- (4) A fokozat megszerzéséhez a szakterület sajátosságait is figyelembe vevő publikációs követelményrendszernek kell eleget tenni. A saját eredményeket közlő, tézispontokhoz kapcsolt nemzetközi, lektorált nivós folyóiratokban megjelent publikációk elvárása minősíti a doktori iskola tudományos szintjét.
- (5) A doktori iskola fokozatszerzési követelményrendszerét a felsőoktatási intézmény doktori tanácsa hagyja jóvá. A doktori tanács felelőssége, hogy a felsőoktatási intézményben akkreditált valamennyi tudományágban magas színvonalú értekezések szülessenek. A

doktori iskolák publikációs követelményrendszere a www.doktori.hu lapon is nyilvánosságra kerül.

7.§ Fokozatszerzési eljárás

(1) A fokozatszerzési eljárás szabályait részletesen ismerteti a PE DSZ V. fejezete.

(2) A doktori értekezést benyújtás előtt munkahelyi vitára kell bocsátani. A munkahelyi vitára benyújtott anyagot a hallgató publikációival együtt a DIT véleményezi. A vitában a dolgozatot egy külső és egy belső, legalább doktori fokozattal rendelkező opponens értékeli. Indokolt esetben lehetséges két külső opponens. A vita lefolyását és az értekezés módosításával kapcsolatos véleményeket, megállapításokat jegyzőkönyvben kell rögzíteni. A jegyzőkönyv melléklete az opponensi vélemény. Az értekezés jelentős átdolgozása esetén a munkahelyi vitát ismét le kell folytatni.

(3) Az értekezés benyújtása után – a DIT által kijelölt – Bíráló Bizottság tagjai elektronikus formában megkapják a teljes eljárási anyagot. Az opponensek személye a bírálatok elkészültéig nem nyilvános. A Bíráló Bizottság tagjai az opponensi véleményeket mindkét bírálat beérkezése után, a jelölt erre adott válaszait pedig legkésőbb a védelem előtt egy héttel elektronikus formában kapják meg. A nyilvános vita meghirdetésekor az értekezés és a téziszfüzet nyilvánossá válik a www.doktori.hu lapon, amire rámutat a doktori iskola honlapja is.

(4) A bírálókhoz kiküldött értekezés utólag nem módosítható. Amennyiben a Bíráló Bizottság szakmailag hibás állításokat kifogásol, vagy nem fogad el tézispontokat, akkor a bizottsági jegyzőkönyv erre vonatkozó részét a disszertációhoz csatolják (elektronikus formában is), és a megvédett értekezés ezzel a kiegészítéssel kerül nyilvánosságra (könyvtár, repozitórium).

8.§ Minőségbiztosítási elvek

A DI minőségbiztosítási szabályzatának egyes pontjaival az alábbi minőségbiztosítási elvek kiemelt érvényesülését kívánja elérni:

(1) *Minőségközpontúság* - A képzés szakmai tartalmának, illetve mint szolgáltatásnyújtást tekintve a hallgatók és más stakeholderek szakmai és egyéb igényeinek minél magasabb szinten történő kielégítésével kell teljesülnie. Az oktatóknak és hallgatóknak fokozottan emelkedjen az igényük önmagukkal és tudományos munkájukkal szemben. A kiválóságra való törekvés minden tekintetben legyen fő szempont.

(2) *Folyamatok dokumentálása* - A doktori képzés folyamatai, a felvételtől a fokozatszerzésig szabályozottak. Minden egyes, a folyamatokat érintő döntési pontról dokumentáció készítése szükséges, ugyanakkor a doktori képzésben részt vevő oktatók adminisztratív terhelése nem nőhet emiatt.

(3) *A hallgatói tudás- és képességfejlődés mérése* rendszeresen és tervezett módon.

(4) *Hallgatói értékelés* – Oktatói, kutatói tevékenységekre, képzésre vonatkozó értékelések.

(5) *Oktatói továbbfejlődés mérése* - oktatói és tudományos munkásság magas szinten történő biztosítása érdekében.

(6) *Hatékony tudástámogatás* - A DI rendelkezésére álló erőforrások figyelembe vétele mellett el kell érni, hogy a doktori képzésben részt vevő hallgatók az adott témában felkészült

oktatók-kutatók támogatásával, vezetésével jól felszerelt kutatóhelyeken végezhessek tanulmányaikat. Az oktatás, kutatás tárgyi, technológiai eszközeit, feltételeit biztosítani szükséges. Mindezt a költséghatékonyság biztosítása mellett kell végezni (költségek folyamatos figyelése, eredmény/ráfordítás elemzése).

(7) *Nyilvánosság* - A szakmai és tudományos közvélemény tájékoztatásának megvalósítása, valamint a munkaerő-piaci visszajelzések tervezett és rendszeres elemzése.

(8) *Tájékoztatás* - A doktori képzés valamennyi folyamatával (felvételtől a fokozatszerzésig) kapcsolatos információk elérését különböző kommunikációs platformokon biztosítjuk

(9) *Benchmarking* - A hasonló profilú doktori iskolákban folyó képzés és az ott tanuló doktoranduszok teljesítményének figyelése.

(10) *Visszacsatolás* - A doktori képzésben részt vevő oktatók, témavezetők és a DI tanácsainak tagjai folyamatos visszajelzést kapjanak tevékenységük színvonaláról, és legyen lehetőségük a tapasztalataik visszacsatolására.

(11) *Egyéni felelősség* - Egy tudományos iskola kialakítása és működtetése csapatmunka, de ez csak akkor lehet sikeres, ha egyértelműen tisztázott, kinek mi a feladata és felelősségi köre a képzés és kutatás folyamatában.

(12) *Szakmai kontroll* - A doktori képzés és fokozatszerzés teljes folyamatán keresztül érvényesíteni kell a tudományos közvélemény kontrollját.

(13) *Szellemi tulajdon védelme* - A minőségbiztosítási rendszer fejlesztésének is hozzá kell járulnia ahhoz, hogy az egyetemi doktori képzés a jövőben is álljon teljes összhangban az Európai Uniónak és a Magyar Köztársaságnak a szellemi tulajdon védelmére irányuló törekvéseivel.

(14) *Tudományetikai követelmények* - A minőségbiztosítási rendszer kialakítása és működtetése során érvényesíteni kell a Magyar Tudományos Akadémia Tudományetikai Bizottságának állásfoglalásait.